

Az EU intézményrendszere III.: az Európai Bizottság

A Bizottság helye és szerepe az EU intézményrendszerében

A Bizottság nemzetek feletti, szupranacionális jellegű uniós intézmény, amely az EU érdekeit hivatott képviselni. Sokan az EU motorjának tartják, és a létezése miatt tekintik az EU-t sajátos, az átlagos nemzetközi szervezetektől eltérő jellegű, sui generis szervezetnek. **A Bizottság több, mint az EU professzionális bürokráciája: jelentősebb döntési és kezdeményezési hatásköre van, mint a nemzeti bürokráciáknak, viszont a jogszabályok és politikák végrehajtása nem a Bizottság, hanem döntően a nemzeti végrehajtó apparátusok feladata elsődlegesen. Ezért tekinthető túlzottnak, illetve tévesnek az az álláspont, amely a Bizottságot az EU kormányának tekinti.** **A Bizottság székhelye Brüsszelben található.**

Az Európai Bizottságnak helyet adó Berlaymont épület Brüsszelben

Forrás: <https://structurae.net/en/structures/berlaymont-building>

A Bizottság megválasztása:

Az Európai Bizottság megválasztása többlépcsős és többszereplős folyamat. Első lépésként a bizottság elnökének megválasztása történik. Az EUSZ 17. cikkének (7) bekezdése értelmében: „Az európai parlamenti választások figyelembevételével és a megfelelő egyeztetések lefolytatása után az Európai Tanács minősített többséggel eljárva javaslatot tesz az Európai Parlamentnek a Bizottság elnökének jelölt személyre vonatkozóan.” **A jelöltet az EP tagjainak többségéve választja meg.** Ha a jelölt nem kapja meg a szükséges többségi támogatást, az Európai Tanács minősített többséggel egy hónapon belül új jelöltet javasol.

Ahogy *Simon Zoltán* rámutat, az európai parlamenti választások eredményére való utalás a Lisszaboni Szerződésben fontos politikai újítás volt, ám számottevő intézményi feszültségek forrása is. A rendelkezés bevezetésében kettős szándék húzódott. Egyrészt az uniós közélet politizálását szolgálja az európai polgárok integrációs közösség iránti érdeklődésének és elkötelezettségének növelése, illetve a demokratikus deficit csökkentése céljából. Másrészt a Biztosok Kollégiuma és az Európai Parlament közti kapcsolatok szorosabbra fűzése, és ezen keresztül az előbbi kormányjellegének, valamint az utóbbi parlamentjellegének erősítése a mind szorosabb integrációs együttműködés szellemében.¹

A csúcsteljesítmény rendszer: a 2014. évi európai parlamenti voksolást megelőzően az európai szintű politikai pártok első alkalommal állítottak jelölteket a Bizottság elnöki tisztségére (csúcsteljesítmény, *Spitzenkandidaten*). Az Európai Tanács elnöke azonban a

¹ Simon 2019. 62.o.

választásokat követően jelezte: az állam- és kormányfők nem feltétlenül közülük javasolnak majd, amire válaszul az Európai Parlament egyértelművé tette, hogy csakis a csúcsjelöltek köréből lesz hajlandó bizottsági elnököt választani. Az Európai Tanács végül a parlamenti testületben a legnagyobb frakciót alakító Európai Néppárt jelöltjére, a luxemburgi **Jean-Claude Junckerre** tett javaslatot, akit a Parlament nagy többséggel meg is választott. Öt évvel később az európai pártok ismét a csúcsjelölti rendszerben futottak neki az EP-választásoknak. 2019-ben azonban az Európai Tanács – háromnapos maratoni tanácskozást és a választásokon győztes Európai Néppárt jelöltje, a német **Manfred Weber** visszalépését követően – ezúttal nem a csúcsjelöltek közül választott, hanem a szintén német **Ursula von der Leyent** jelölte a posztra, akit a Parlament végül, ha csak hajszálnyi többséggel is, de a Bizottság elnökévé választott.²

Második lépésként a Tanács a már megválasztott elnökkel közösen elfogadja a Bizottság tagjainak listáját. A Bizottság tagjaira a tagállamok tesznek javaslatot. A biztosjelöltek a kinevezésüket megelőzően meghallgatáson vesznek részt a szakpolitikai területük (portfóliójuk) szerint illetékes európai parlamenti állandó bizottság vagy bizottságok előtt. Valamennyi biztosjelölt meghallgatása után az EP szavaz a Bizottságnak mint testületnek a jóváhagyásáról. A parlamenti jóváhagyás alapján az Európai Tanács nevezi ki a bizottságot minősített többséggel.

A Bizottság struktúrája és döntéshozatala

A Bizottság fogalma két egymással összekapcsolódó, de nem azonos szervezetre vonatkozik: egyrészt az ún. Biztosok Kollégiumára, másrészt magára a mintegy 30 000 főt számláló szervezetre.

A **Biztosok Kollégiuma** élén az elnök áll, a biztosok között a feladatok szakterületenként, portfóliónként vannak felosztva. **A Bizottság és a biztosok megbízatása öt évre szól, amelyet a Maastrichti Szerződés igazított hozzá az Európai Parlament öt éves hivatali idejéhez.**³

A Bizottság elnöke – ellentétben az egyes biztosokkal – **nem rendelkezik külön portfólióval, ugyanakkor meghatározó a szerepe a Bizottság egész működése szempontjából. Feladatai közé tartozik, többek között:**

- meghatározza a Bizottság működésére vonatkozó iránymutatásokat (EUSZ 17. cikk (6) bekezdés);
- megállapítja a Bizottság belső szervezetét (EUSZ 17. cikk (6) bekezdés);
- a bizottság tagjai közül alelnököket nevez ki (EUSZ 17. cikk (6) bekezdés);
- ha az elnök erre felhívja, a Bizottság tagjának be kell nyújtania lemondását (EUSZ 17. cikk (6) bekezdés);
- dönt a Bizottságra háruló feladatok csoportosításáról és a Bizottság tagjai közötti elosztásáról; az elnök a feladatok elosztását a Bizottság hivatali ideje alatt megváltoztathatja (EUMSZ 248.cikk).

² Simon 2019. 62.o.

³ Szegedi László: Az Európai Bizottság In: Bóka János – Gombos Katalin – Szegedi László: Az európai Unió intézményrendszere Dialóg Campus Budapest, 2019. 57.o.

Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság 2019-ben megválasztott elnöke

Forrás: <http://abouthungary.hu/news-in-brief/von-der-leyen-eu-should-be-more-accepting-of-central-and-eastern-europe/>
(2020.06.15.)

A kollégium a tagállamok által jelölt 27 biztosból áll. Az EU 2004-es keleti bővítését megelőzően a kisebb tagállamok 1-1 biztost jelölhettek, míg Németország, az Egyesült Királyság, Franciaország, Olaszország és Spanyolország 2-2 biztost (tehát 20 biztos volt). **2004. november óta azonban az „egy tagállam, egy biztos” elv működik.**

A Bizottsággal kapcsolatos legfontosabb kérdés az Alkotmányszerződés majd a Lisszaboni Szerződés előkészítésekor a testület összetételének, illetve taglétszámának kérdése volt, amelyet az EU egészen az Amszterdami Szerződés kidolgozása óta hordozott magával. Már a 15 tagú Unióban is, amikor 20 biztos hely volt, igen nehéz volt 20 hasonló súlyú biztos tárcát/portfóliót kialakítani és azokat elosztani a tagállamok között. **A keleti bővítés kapcsán tehát felmerült az „egy tagállam, egy biztos” elvének feladása.** A Nizzai Szerződés végül megtartotta az egy tagállam, egy biztos elvét, azzal a feltétellel, hogy a jövőben ki kell dolgozni egy rotációs rendszerre való áttérést, amelynek az egyenlőségen kell alapulnia és tükröznie kell az EU demográfiai és földrajzi összetételét. Az új rendszert a 27. tagállam belépését követő első új Bizottság megalakulásakor kellett volna alkalmazni. A rotációs rendszer kidolgozása azonban váratott magára, mert az újonnan csatlakozó országok számára fontos volt, hogy még jó ideig jelölhessenek biztost, egyrészt az információhoz jutás, másrészt az uniós döntéshozatalba való betanulásuk miatt.⁴

A Lisszaboni Szerződés 17. cikkének (4) bekezdése sajátos módon szabályozta a kérdést, amikor kimondta, hogy a hatályba lépésének időpontja és 2014. október 31. között kinevezett Bizottság a tagállamok egy-egy állampolgárából áll, 2014. november 1-jétől azonban a tagállamok számának kétharmadával megegyező számú tagból, kivéve, ha az Európai Tanács egyhangúlag e szám megváltoztatásáról határoz. A Lisszaboni Szerződés ratifikálásáról tartott sikertelen első írországi népszavazást követően az Európai Tanács 2008. decemberi ülésén az állam- és kormányfők egyetértettek abban, hogy „a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése esetén a szükséges jogi eljárásoknak megfelelően határozatot hozzanak arra vonatkozóan, hogy a Bizottság továbbra is a tagállamok egy-egy állampolgárából álljon”.⁵ Maradt tehát az egy tagállam, egy biztos elv.

⁴ Horváth Zoltán-Ódor Bálint: Az Európai Unió szerződéses reformja. Az Unió Lisszabon után. hvgorac Budapest 2008. 135-136.o.

⁵ Európai Tanács: Az Európai Tanács elnökségi következtetések, Brüsszel, 2008. december 12.

17271/1/08 REV 1, CONCL 3.o

https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/HU/ec/104711.pdf (2020.06.14.)

Biztos csak a tagállamok állampolgára lehet és a tagállami kormányok jelölik a biztosokat. A tagállami jelölés ellenére a szerződések előírják a **biztosok függetlenségének elvét**, miszerint:

„Feladatainak ellátása során a Bizottság teljes mértékben független. [...] a Bizottság tagjai nem kérhetnek és fogadhatnak el utasításokat semmilyen kormánytól, intézménytől, szervtől vagy más szervezettől. Tartózkodnak a kötelezettségeikkel vagy a feladataik ellátásával összeegyeztethetetlen cselekedetektől.” (EUSZ. 17. cikk (3) bekezdés)

A biztosok függetlenségének szimbolikus megnyilvánulása, hogy a Biztosok Kollégiumának ülésein nem említik országuk nevét, amikor annak sajátos szempontjaira hivatkoznak, hanem **„az ország, amelyet a legjobban ismerek”** (*the country I know the best*) fordulattal élnek.⁶

A Biztosok Kollégiumának döntéshozatala

A Biztosok Kollégiuma döntéseit **egyszerű többséggel** hozza (EUMSZ 250.cikk).

A Bizottság eljárási szabályzata több döntéshozatali formát is ismer:

A **szóbeli eljárás** keretében a biztosok kollégiuma nem nyilvános üléseken egy vagy több tagjának javaslata alapján határoz.

Az **írásbeli eljárás** során tervezet szövegét írásban, a Bizottság által a végrehajtási szabályoknak megfelelően meghatározott feltételekkel eljuttatják a Bizottság valamennyi tagjának egy határidő megjelölésével, amelyen belül a tagoknak közölniük kell a tervezettel kapcsolatos esetleges fenntartásaikat, illetve módosító indítványukat. A Bizottság bármely tagja kérheti az írásbeli eljárás során, hogy a tervezetet az ülésen vitassák meg, ha azt indoklással ellátva az elnöktől kérik. Az olyan tervezet, amellyel kapcsolatban az írásbeli eljárásra előírt határidő lejártáig a Bizottság egyik tagjának sem volt fenntartása, a Bizottság által elfogadottnak tekintendő.

A **felhatalmazási eljárás** keretében a Bizottság egy vagy több tagját felhatalmazhatja arra, hogy nevében irányítási vagy igazgatási intézkedéseket tegyen, valamint elfogadja bármely jogi aktus vagy egyéb intézmények elé terjesztendő javaslat végleges szövegét (ha utóbbi lényeges tartalmát Bizottság már meghatározta).⁷

A biztosok kabinetjei az egyes biztosok mellett alapvetően politikai tanácsadó testületként működnek. Jelentőségük egyrészt abból fakad, hogy a **kabinetek közvetítőként működnek a biztos és az egyes főigazgatóságok között.** Korábban jellemzően az adott biztossal azonos állampolgárságú munkatársakból álltak, aminek révén egyes tagállamok bizonyos időszakokban érdemi befolyásuk alá vonták egy-egy közösségi politika irányítását az intézményen belül. A Romano Prodi elnök által kezdeményezett reformok hoztak változásokat; az új szabályok értelmében minden kabinet munkatársainak legalább három eltérő tagállamból kell érkezniük, valamint elvárás, hogy a kabinetfőnök vagy helyettese más állampolgárságú legyen, mint az európai biztos.⁸

⁶ Simon 2019. 60.o.

⁷ Szegedi 2019. 68.o.

⁸ Simon 2019. 63.o.

A főigazgatóságok és szolgálatok

A Bizottság gerincét alkotó *főigazgatóságok* az adott közpolitikai területért felelős európai biztos irányítása és felügyelete alatt végzik munkájukat a főigazgató vezetésével. A főigazgatóságok feladata az EU szakpolitikáinak, jogszabályainak és finanszírozási programjainak kidolgozása, végrehajtása és kezelése. A főigazgatókat a Biztosok Kollégiuma nevezi ki, amiben rendszerint politikai szempontok – azaz egy adott politikai pártcsaládhoz tartozás – és a jelöltek tagállamainak támogatása is szerepet játszanak. 2020 júniusában 33 főigazgatóság működik a bizottságon belül. A főigazgatóságok igazgatóságokra és osztályokra tagolódnak.

A *szolgálatok* több szakpolitikai területet vagy az intézmény egészét kiszolgáló, így horizontális elhelyezkedésű szervek, mint a Jogi Szolgálat vagy a Külpolitikai Eszközökért Felelős Szolgálat.

A Bizottság Főtitkársága

A Főtitkárság a Bizottság által végzett munka általános összhangját biztosítja mind az új szakpolitikák kialakításakor, mind a szakpolitikai kezdeményezések elfogadása céljából a többi uniós intézménnyel folytatott egyeztetés során. **Vezető szerepet tölt be a több szakpolitikai területet is érintő fejlesztés folyamatában**, legyen szó a gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszteréről, a Bulgáriával és Romániával kapcsolatos együttműködési és ellenőrzési mechanizmusról, vagy intézményi szakpolitikákról, mint például a Bizottság minőségi jogalkotási programja. A Főtitkárság a Bizottság egészének szolgálatában áll.⁹

A Bizottság hatáskörei

Javaslatétel, kezdeményezés: A Bizottság legfőbb szerepe az uniós *jogszabályi és döntéshozatali javaslatok előterjesztésében* van, ez az a hatásköre, amely miatt az integráció motorjaként is szokás emlegetni. „Ha a Szerződések eltérően nem rendelkeznek, az Unió jogalkotási aktusait kizárólag a Bizottság javaslata alapján lehet elfogadni.” (EUSZ 17. cikk (2) bekezdés). Kivételt csak bizonyos szakpolitikai területek képeznek, például a közös kül- és biztonságpolitika, ahol a tagállamoknak és az EU külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének van javaslat-tételi hatásköre. Az előterjesztő szerep azért is lényeges, mert a Bizottság egyértelműen meghatározhatja ezzel a későbbi jogalkotási folyamat irányát és végkimenetelét.¹⁰ A jogalkotási és egyéb döntéshozatali javaslatok kidolgozásában az adott témáért felelős főigazgatóságnak, a bizottság Főtitkárságának és a Jogi Szolgálatnak van központi szerepe.

Érdekes kérdése ugyanakkor, hogy a Bizottság formális, jogi javaslat-tételi hatásköre mellett adott esetben hol fogalmazódik meg a jogalkotási szükségesség vagy szándék. A jogalkotási szándék rendszerint három forrásból származhat:

1. Már létező uniós jogszabály rögzít *felülvizsgálati kötelezettséget meghatározott idő elteltével*, ami nagyobb léptékű szabályozásoknál általánosan alkalmazott megoldás.
2. A Bizottság *maga észleli a jogalkotás szükségességét vagy az arra irányuló igényt*.
3. Az is gyakori, hogy külső szereplő *megkeresése nyomán jut a Bizottság tudomására a jogalkotás szükségessége*. (pl. a Tanács egyszerű többséggel

⁹ https://ec.europa.eu/info/departments/secretariat-general_hu (2020.06.16)

¹⁰ Steve Peers: The EU's political institutions. In: Barnard, Catherine – Peers, Steve (eds.): European Union Law. Oxford, Oxford University Press. 36–71. 46.o.

felhívhatja a Bizottságot, hogy terjesszen be hozzá a közös célkitűzések eléréséhez szükséges javaslatot, az Európai Parlament tagjainak többségével szintén felkérheti olyan előterjesztés kibocsátására, ami a szerződések végrehajtásához szükséges; az európai polgári kezdeményezés keretében legalább egymillió uniós polgár kezdeményezheti, hogy a Bizottság a hatáskörén belül megfelelő javaslatot terjesszen elő olyan ügyben, amiben a szerződések végrehajtásához megítélésük szerint uniós jogi aktusra van szükség).¹¹

Jogalkotás: Az Európai Bizottság eredeti és származékos jogalkotási jogkörrel rendelkezik.

A szerződések rendelkezései szűk körben kifejezetten és közvetlenül felhatalmazzák a Bizottságot jogalkotásra, ez az **eredeti jogalkotási hatáskör**. Eredeti jogalkotás keretében a Bizottság irányelveket vagy határozatokat fogadhat el a közvállalkozások működésével kapcsolatban (EUMSZ 106.cikk 83) bekezdés), illetve rendeletben szabályozhatja azokat a feltételeket, amelyek mellett egy adott tagállam munkavállalója egy másik tagállam területén maradjon (EUMSZ 45.cikk (3) bekezdés d) pont).

A Bizottság jogalkotási tevékenységének oroszánrészét a **származékos jogalkotási hatáskör** keretében zajló nem jogalkotási aktusok elfogadása teszi ki, amelyeknek két fajtája különböztethető meg:

1. **Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok:** az EUMSZ 290. cikke értelmében jogalkotási aktusokban felhatalmazás adható a Bizottság részére olyan általános hatályú nem jogalkotási aktusok elfogadására, amelyek a jogalkotási aktusok egyes nem alapvető rendelkezéseit kiegészítik, illetve módosítják. A felhatalmazásban meg kell határozni a céljait, tartalmát, alkalmazási körét és időtartamát és a felhatalmazás nem terjedhet ki a szabályozási terület alapvető elemeire. Az EP vagy a Tanács a felhatalmazást bármikor visszavonhatja és a felhatalmazás keretében kibocsátott jogi aktussal szemben kifogást emelhet.
2. **Végrehajtási aktusok:** az EUMSZ 291.cikke szerint: „A tagállamok nemzeti jogukban elfogadják a kötelező erejű uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges intézkedéseket.” Ugyanakkor, ha valamely kötelező erejű uniós jogi aktus végrehajtásának egységes feltételek szerint kell történnie, az ilyen jogi aktus végrehajtási hatásköröket ruház a Bizottságra. Fontos megjegyeznünk, hogy a végrehajtási aktusok kibocsátása felett a tagállamok megtartották ellenőrzésüket a komitológiai eljárások és bizottságok keretében, amellyel részletesebben későbbi lecke foglalkozik.

Végrehajtás: a Bizottság közvetlen végrehajtása a versenypolitika területén alakult ki először, majd más szakpolitikáknál is kapott hatósági jogalkalmazáshoz köthető hatásköröket.¹² Ugyanakkor továbbra is a végrehajtást ellenőrző funkciója a meghatározó az uniós politikák végrehajtásával összefüggésben.

A Bizottság az egységes piac versenyhatóságaként működik, és mint ilyen a figyelmet négy fő területre összpontosul: a monopóliumok és a kartellek elleni fellépésre, a piaci erőfölénnyel való visszaélés eseteire, a vállalati összeolvadásokra, valamint a tiltott állami támogatásokra. Amennyiben megállapítja az uniós versenyszabályok megsértését, bírságot szabhat ki. A bizottság versenyjogi döntései és tevékenysége

¹¹ Simon 2019. 68.o.

¹² Szegedi 2019. 65.o.

néhány esetben nagy visszhangot kaptak, például a Microsoft elleni elmarasztaló határozata 2004-ben, ami piaci erőfölénnyel való visszaélésre hivatkozva csaknem félmilliárd eurós büntetést rótt a társaságra vagy a Google-ra 2017-ben és 2018-ban kirótt bírságok, valamint a Gazprommal szemben 2011-ben, illetve az Amazonnal szemben 2019-ben indított vizsgálatok.¹³

A végrehajtás ellenőrzése: Az Európai Bizottság a „szerződések őreként” lép fel az uniós jog rendelkezéseinek betartatása érdekében. A tagállamokkal szembeni fellépésének eszköze a **kötelezettségszegési eljárás és a túlzottdeficit-eljárás.**

1. **A kötelezettségszegési eljárást** (infringement procedure) az EUSZ 258. cikke szabályozza: „Ha a bizottság megítélése szerint egy tagállam a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette, az ügyről indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett tagállamnak lehetőséget biztosított észrevételei megtételére. Ha az érintett állam a bizottság által meghatározott határidőn belül nem tesz eleget a véleményben foglaltaknak, a Bizottság az Európai Unió Bíróságához fordulhat.” Amennyiben pedig a Bíróság elmarasztaló ítéletet hoz a kötelezettségszegés megállapítása iránti per, ám az érintett tagállam nem teljesíti az abban foglaltakat, a Bizottság szintén a Bíróságnál kezdeményezheti bírság kiszabását.

2008 óta a Bizottság úgynevezett piloteljárást honosított meg, amely megelőzi a kötelezettségszegési eljárás megindítását. A piloteljárás célja az, hogy a kötelezettségszegési eljárás megindítása nélkül lehessen rendezni az uniós követelmények megsértése miatti problémát. Ennek során a tagállam tájékoztatást ad a Bizottságnak a felmerült helyzetről, amelyről a Bizottság maga vagy panasz alapján értesül. **A piloteljárás abból a szempontból mindenképpen beváltotta a hozzá fűzött reményeket, hogy az esetek 80%-ában a megindított ügyek nem jutnak el a kötelezettségszegési eljárás szintjére.**¹⁴

A kötelezettségszegési eljárás egy több lépésből álló, és ennél fogva igen hosszadalmas eljárás, amit, ahogy arra *Manuel Szapiro* rámutat, a tagállamok tudatosan használnak ki stratégiai érdekeik előmozdítására.¹⁵ Az uniós jogi kötelezettségeknek való megfelelés késleltetése döntőnek bizonyulhat egyes hazai gazdasági szektorok és szereplők versenyképességének megőrzését vagy éppen javítását illetően az egységes belső piacon. Ezért a Bizottság az elmúlt évtizedben komoly erőfeszítéseket tett az eljárások felgyorsítása érdekében, ami azonban csak részleges eredményeket hozott.¹⁶

A kötelezettségszegési eljárás szakaszai:

A Bizottság – saját vizsgálatait, illetve magánszemélyek, vállalkozások vagy más érdekeltek panaszai nyomán – szerez tudomást azokról az esetekről, amikor felmerül az uniós jog megsértésének gyanúja. Ennek alapján:

1. A Bizottság felszólító levelet küld, amelyben további információkat kér az érintett országtól. Ez utóbbinak a megszabott határidőn, rendszerint két hónapon belül részletes választ kell adnia a Bizottság felvetéseire.

¹³ Simon 2019. 55-56.o.

¹⁴ Szegedi 2019.65-66. o.

¹⁵ Manuel Szapiro: The European Commission: A Practical Guide. London, John Harper 2013, 230.o.

¹⁶ Simon 2019.57.o.

2.Ha a Bizottság arra a megállapításra jut, hogy az ország nem teljesíti az uniós jog szerinti kötelezettségeit, indokolással ellátott vélemény formájában hivatalosan felkérheti az érintett tagállamot, hogy tartsa be az uniós jogszabályokat. Az indokolással ellátott véleményben a Bizottság kifejti, miért ítéli úgy, hogy az adott ország nem teljesíti az uniós jogot. Felkéri továbbá a tagországot, hogy tájékoztassa a Bizottságot a helyzet megoldása érdekében hozott intézkedésekről. Erre vonatkozóan rendszerint szintén kéthónapos határidőt ír elő.

3.Ha tagállam továbbra sem szünteti meg a Bizottság által jogsértőnek ítélt állapotot, a Bizottság az ügyet az EU Bírósága elé utalhatja. A kötelezettségszegési ügyek többségét általában még azelőtt sikerül rendezni, hogy az ügy a Bíróság elé kerülne.

4.Ha valamelyik tagállam egy adott irányelv kapcsán elmulasztja értesíteni a Bizottságot arról, hogy végrehajtási intézkedéseket hozott, amelyek határidőre átültetik az irányelv rendelkezéseit a tagállam nemzeti jogrendjébe, a Bizottság szankciók kivetését kérheti a Bíróságtól.

5.Ha a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy az ország megsértette az uniós jogot, a nemzeti hatóságoknak meg kell hozniuk a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.¹⁷

2. **A túlzottdeficit-eljárást** az EUMSZ 126.cikke és a szerződés 12. Jegyzőkönyve szabályozza. Ennek értelmében a Bizottság figyelemmel kíséri a tagállamok költségvetési hiányának és államadósság-állományának alakulását, és ha egy tagállam nem felel meg az ezekkel kapcsolatos referenciaértékeknek,¹⁸ a Bizottság erről jelentést készít. Ha a jelentésben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az adott tagállamban túlzott hiány áll fenn vagy következhet be, erről véleményt ír az érintett tagállamnak, amelyről értesíti a Tanácsot. A Tanács a Bizottság javaslata alapján és az érintette tagállam esetleges észrevételeit figyelembe véve határoz arról, hogy fennáll-e a túlzott hiány.

Az uniós költségvetéssel kapcsolatos hatáskör:

A Bizottság mind az EU költségvetésének előkészítésében, mind a végrehajtásában hatáskörrel bír. A költségvetés előkészítése kapcsán pedig mind az éves költségvetésre, mind a többéves pénzügyi keretre a Bizottság tesz javaslatot. A bizottságon belül a Költségvetési Főigazgatóságnak van központi szerepe, de az utóbbi években, jórészt a 2008-2009-es gazdasági és pénzügyi válság következményeként a Főtitkárság és az elnöki beavatkozás erősödése volt megfigyelhető a költségvetési eljárások tekintetében.¹⁹

A költségvetés végrehajtása kapcsán az EUSZ 17. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a Bizottság végrehajtja a költségvetést és irányítja a programokat. Az EUMSZ 317.cikke pedig kiemeli, hogy a Bizottság a költségvetést a tagállamokkal együttműködve, saját

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/applying-eu-law/infringement-procedure_hu (2020.06.16.)

¹⁸Az EUMSZ 12. Jegyzőkönyve szerint a referenciaértékek a következők:

1. tervezett vagy tényleges költségvetési hiányának a bruttó hazai termékhez viszonyított aránya meghaladja a 3%-ot, vagy
2. az államadósságnak a piaci árakon számított bruttó hazai termékhez viszonyított aránya a 60%-ot túllépi.

Klaus H. Götz – Ronny Patz: Pressured budgets and the European Commission. Towards a more centralized EU budget administration? *Journal of European Public Policy*, Vol. 23, No.7. 1038–1056., 1047–1049. o.

felelősségére és az előirányzatok keretein belül hajtja végre a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvei alapján. A Bizottság évente benyújtja az EP-nek és a Tanácsnak az előző pénzügyi és költségvetésének végrehajtására vonatkozó elszámolást (zárszámadás). Az EP a Tanács ajánlása alapján mentesíti a Bizottságot a költségvetés végrehajtására vonatkozó felelősség alól (EUMSZ 318-319. cikkei).

Külkapcsolati hatáskör:

Az EUSZ 17. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bizottság a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP), valamint a Szerződések által meghatározott más esetek kivételével ellátja az Unió külső képviseletét. A KKBP-vel kapcsolatban a Bizottság a külügyi és biztonságpolitikai főképviselő (aki a Biztosok Kollégiumának egyik alelnöke is egyben) révén jut alakító szerephez. A Lisszaboni Szerződést megelőzően a Bizottság delegációi révén biztosította az EU képviseletét harmadik országokban és nemzetközi szervezetekben. A Lisszaboni Szerződés reformja következtében ezek a delegációk átkerültek az EU független diplomáciai szervéhez, amely a főképviselő irányítása alatt működik, az Európai Külügyi Szolgálathoz.

A külkapcsolati politikák közül kiemelt szerepe van a Bizottságnak a *közös kereskedelempolitikában*. Az 1960-asévek közepe óta a Bizottság képviseli a tagállamokat nemzetközi multilaterális kereskedelmi fórumokon, valamint tárgyal az integrációs közösség egésze nevében külső kereskedelmi megállapodásokról.

Szintén központi szerep jut az intézménynek a *bővítéspolitikában*. A Bizottságnak a szomszédsággal és a bővítési tárgyalásokkal foglalkozó főigazgatósága (DG NEAR) végzi el a csatlakozni kívánó ország teljes jogrendszerének átvilágítását, ami egyáltalán lehetővé teszi a tárgyalásokat; illetve a csatlakozási folyamatban évente kibocsátja a tagjelölt teljesítményét értékelő és számára elérendő célokat meghatározó úgynevezett országjelentéseket.

Ellenőrző kérdések:

1. Hol van az Európai Bizottság székhelye?
2. Mi a csúcsteljesítési rendszer?
3. hogyan történik az európai Bizottság megválasztása?
4. Hány tagú az Európai Bizottság?
5. Ki jelenleg az európai Bizottság elnöke?
6. Ismertesse a kötelezettségmegszegési eljárás menetét!
7. Milyen hatásköre van az uniós költségvetéssel összefüggésben a Bizottságnak?
8. Milyen jogalkotási aktusokat fogadhat el a Bizottság a származékos jogalkotási hatásköre keretében?
9. Milyen döntéshozatali eljárások vannak a Biztosok Kollégiumán belül?
10. Ismertesse a Bizottság javaslattevési hatáskörét!

